

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI
Strada Regală, 6

DIRECTORI:
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL:
10 Lei pe an

PĂMÎNT ȘI APĂ

Umbre negre de furtună se întindeau pretutindeni peste șesuri, plaiuri și văi. Copacii se îndoiau de vînt și întunecată era umbra lor.

Călare pe caii lor mici, pe jos, în grupuri de trei-patru, treceau inimoșii, nepăsători de uragan. Cu fața încruntată, cu ochii înflăcărați, alergau fără să grăească, fără să se mai uite îndărăt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Coase și topoare ascuțite luceau sub aripile țundrelor negre, ce filfăiau în vînt ca flămuri sinistre.

Cei slabi se ascundeau prin desișuri. Copii, femeii și moșnegii rătăceau și gemeau prin păduri.

Ce este hiena, fiara cea mai grozavă, pe lingă ura omească deslănțuită din îngrădirea rațiunii și-a milei mintuitoare?... Nimic. Ura omenească! Numai ea știe să nască în chibzuirii infernale chinuri, torturi rafinate, neînchipuite de mintea mărginită a fiarei.

De două luni tribunale de sînge se înființaseră aproape în toate orașele din Ardeal.

Nu era încă uitată rescoala lui Horia. Stafia renvia, tot așa de grozavă și cei cărora se arăta din nou, amenințătoare, se năpustiră să o sugrume.

Mii de oameni fură uciși. Sate întregi pustiite. Bătrîni, femei, copii măcelăriți în mijlocul drumului, arși de vii în case, tăiați și chinuți cu o cruzime înfiorătoare, cu setea nenfri-

nată a urii, a răzbunării nepotolite, ce se încingea ca o sa-
bie înroșită de sînge de la un capăt pînă la cel-l'alt al țării.

Cine putea să țină piept înfricoșatului flagel?

O ură și mai înverșunată. Tot atit de aprinsă, dar mai
adîncă, mai aprigă, mai desperată. Ura asuprațului, ura gră-
mădită și năbușită de veacuri, ura leului încătușat, focul în-
chis într'o temniță, fără aer. A izbucnit! O porțiță s'a des-
chis, o zare a năvălit și a izbucnit.

Zadarnic căutați să-l mai înăbușe, să-l stîngă în sînge acest
foc! Nu se mai stîngea, — sîngele nu-l mai înăbușe, — îl
nutrește!

În flacări vii, pustiitoare, cuprinsă era întreaga zare; riu-
lețele răcoritoare, apele limpezi, se roșiseră de sînge.

În clocotul urilor deslănțuite răsuna cuvîntul răzbunător:
Sînge! sîngele botează libertatea, sîngele spală rușinea, sîn-
gele cald ce se varsă în lacuri în șiroaie mari, numai în el
se poate îneca trufia și cutezarea desfrînată a dușmanului
neimpăcat. Moarte! moartea numai va închide gurile veni-
noase cari n'a fost făcute în lume decît pentru ocara și bles-
temul neamului prigonit. Moartea! numai ea va scoate biciul
și ștreangul din mîinile nelegiuite ale asuprațitorului. Moartea!

Moarte dar! Moarte tuturor cari ați o picătură din acel
sînge blestemat! Moarte femeilor, cari pot să mai nască!
Moarte copiilor, să piară semînța! Moarte bătrînilor, căci ei
sunt urzitorii urgiei. Ei sunt calăii cei mari, cari din truda și
din viețile noastre în trîndăvie și belșug și-au înbăcsit vinele
lor cu sînge vinăt, plin de otravă și apoi puterea lui l-a des-
cărcat în lovitură crude și în hohote de rîs diavolesc de ja-
lea și durerea noastră!

Nu-î îndurare! Nu-î așteptarea ingerului păcei, cu privire
senine, invietoare de noroc, — ie flamura neagră a morții, în
zarea înroșită de foc și de sînge, stindard de glorie și de
triumf, înălțat între răcnete de izbîndă, între țipete înfio-
rătoare.

Numai în munți, Avram Iancu stătea senin, gata cu moții

lui, pe cari ungurii nu îndrăsniseră încă să-i atace. Dar în cele-lalte părți ale țerei, unde fierul și focul pustiaău, în zadar s'ar fi încercat chiar conducătorii și tribunii, să înfrîneze deslănțuirea răzbunării...

Cum? temnițele gem de părinții și de frații noștri, de preoții și de capi satelor și noi să stăm cu minile încrucișate? Cum? temnițele se golesc și se umplu șanțurile cu trupurile celor împușcați și crăcile copacilor se îndoate sub trupurile celor spînzurați, — părinții, frații, căpeteniile noastre, — și noi...

Dar cine-i mai poate ținea? Cine-i mai poate opri?..

— Vin Crișenii!

Strigătul răsună ca trîmbița ceasului de apoi în mijlocul pieței, unde mulțimea era adunată în fața tribunalului de singe.

— Vin Crișenii!

Cînd strigătul pătrunse în sala judecătii, judecătorii îngălbeneră și săriră în picioare. În fața lor acuzatul, un preot voinic, cu fruntea largă, plete negre undulate și barbă lungă, senin și resemnat își aștepta osinda. Nici caznele crude și nici moartea cea mai grozavă ce-i sta în față sigură, inevitabilă, nu putură să scoată din gura lui înclăștată, un cuvînt de mărturie.

Unde erau tovarășii lui, ceia-l'altii capi ai răscoalei? Ce planuri avea Iancu și prin ce minune răzbeaă scrisorile lui printre cetele romînești?

Preotul răspundea ridicînd minile spre cer. Numai cel de sus știe, și El binecuvintează răscoala dreaptă a romînilor... Nu mai puteaă să rabde.

Strigătele de afară se ridicau din ce în ce mai desperate.

— Foc! Da-ți foc închisoarei!

Femeile judecătorilor năvăliră în sală, îngrozite cu părul despletit, cu copiii strînși în brațe, scoțînd strigăte nearticulate.

— Vin !... fugim... ascundem...

Falnica figură a preotului se îndreptă într'o așteptare încordată.

— In foc !.. în foc aruncați-l și pe el !

Sbirii îl apucară și-l tiraū spre ușe.

Nori de fum și limbă de flacări eșeau pe ferestrele pivnițelor închisorei.

Dar în acelaș timp un vuet sălbatic cutremură întreaga atmosferă

Clădirea se zgudui puternic ; se auziră ropote de arme, apoi trăsnete de scînduri sfărimate...

Un cap întins înainte pe niște umeri drepți și lați, se ridică deasupra tuturor, și două brațe puternice se întinseră ocrotitoare, peste trupul preotului, legat în lanțuri.

Sute de topoare și furci de fier se învîrtiră strălucind, și se repeziră și izbiră fără milă.....

.....
Era Ilie Crișan, în fruntea unei oștiri, adunate de prin Zarend. Alături de el, Stoe alb ca varul, sta îngrozit.

Un lac de sînge umplu sala.

Peste grămada de trupuri, un băețaș de trei ani, se strîngea de gîtul mamei sale, încleștînd minușițele în carnea ei caldă și roșie și silindu-se să ridice trupul muribundeii dintre cele-l'alte cadavre.

Stoe opri brațul care voi să-l lovească.

CONSTANȚA HODOȘ.

VISIUNEA LUÎ DON QUIXOTTE

— FRAGMENT —*)

Fugia cavalerul... Dar codrii 'n urdie
In urmă-î s'adună și iar se 'mprăștie
Cîmpiile șese alunecă iute
De-asupra-î s'alungă de fulgere sute.

*) Din *Operele complete* ale lui Eminescu, ce se tipăresc în editura «Minervei».

Și munții bătrîni îl urmau în galop
Cu stîncele negre, gigantici ciclopî,
Greoaie hurducă pămîntu 'n picior
Prevâl de pe umeri pădurile lor.

Se 'ntreabă: fug eū? sau că lumea întreaă
A rupt-o la fugă, nebună, pribeagă?
Sau mări subterane duc munții cu sine,
Purtîndu-mă, — o frunză pierdută, pe mine?

Odat' încă pintenu 'nfige — aleargă...
Deodată se schimbă în noaptea cea largă
Privirea.. Nainte-î o lume deschisă...
Cu aer văratec, pe lunge de vise.

Pe malurî de rîuri, ce scapără line
El vede castele cu arcurî senine
De marmură albă ascunse 'n dumbrave
In cer mișcă norii auritele nave.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O musică tristă, adînc voluptoasă
Pătrunde-acea lume de flori și miroase
Și verzile lanurî se leagănă 'n lună
Și lacurî cadența cîntărilor sună.

Subțirile negurî păreaū pînzărie
De brum' argintoasă, lucind viorie
Și florile toate sub ea 'n cremenite
Respiră bogate miroase-adormite.

Pe-al codrilor verde, prin bolțile dese
Prin mreje de frunze senînul se țese
Și apele mișcă în păture plane
In fundurî visează a lumei icoane.

Și unde 'n dumbravă-î săpată cărare
O mîndră femee s'arată călare

Frumos se mlădie pe calul ei graur
Cu presun d'argint și cu șeaua de aur.

În părul ei negru lucesc amorțite
Florii roșii de jeratic frumos încalcite
Rubine, smaranduri astfel presărate
Sălbatecă face la față s'arate.

Și ochii de-un albastru, bogat întuneric
Ca basme păgâne, de iubire chimeric
Lucesc sub o frunte curată ca ceara
Zimbirea-i imbată ca noaptea, vara.

Pe codri 'nfioară a ei frumusețe
Și apele fulger cu undele crețe
Se pare că 'nvie a basmelor vremuri
Căci lumea-i cuprinsă de-un dulce cutremur.

Din norii curge-o bură, un colb de diamante
Pe văi se așază pe dealuri innante
În față li-i luna, prin șuet de șoapte
S'ardică pe cer curcubeie de noapte.

Ea calu-și alătură, mîna întinde
Iar părul ei negru încet se desprinde
Și 'n valuri de moale mătase el cade
Pe umere albe... Frumos îi se șade.

Și plins este glasul-i: «Iubit cavalerie,
«Nu merge la mare, că mor de durere,
«Imparte cu mine pămîntul și raiul»,
De dor și de grijă îi tremură graiul.

«Iubite dorite în brațele 'mi vino
«Și cruda durere din pieptu-mi alin-o
«Să fii al meu mire, menitul de zodie
«Și ție păstrat-am a sînului rodii.

«—In van e, crăiaso, zimbirea'ți din treacăt
 «Căci mintea mea pus-aū simțirilor lacăt
 «Și chipu-ți nu poate pătrunde 'n visare-'mă
 «Cu ochii albaștri amoru-mă nu-l sfaremă

«Păstrează crăiaso viclenele sfaturi
 «In lături, frumoasă ispită, în lături!

.....
 Ea pere, — cu dinsa castele, dumbravă,
 Și marea de gheață vuiuște grozavă.

M. EMINESCU.

N O T E

Mă 'ntorc de pe dealuri, desculț, zgărieat, prăfuit, — dar țănoș, pășind soldățește, în tactul zorit de foame al unui marș pe care mi-l trîmbițez singur, suflînd cît ce pot în mina-mi stîngă adusă la gură în formă de cornet, — în dreapta'mi port arma, un băț de corn lustruit, cu care mă cred grozav. Sînt fericit, cît nu mă 'ncepe lumea : am descoperit într'un fag bătrîn un cuib de turturică. Nu mai pot de nerăbdare să spui acasă bucuria asta nouă.

— Mamă...

Și eatămă-s înmărmurit în prag. Și staū așa, mut, sastisit, cu ochii boldiți : din fundul odăii vine 'nspre mine rîzînd un domn înalt, brun, cu barbișon, — barbișonul, mă ales, face-o puternică impresie asupra mea, pentru că n'am mai văzut pîn' acum de cît la capre felul acesta de barbă. Mama 'n picioare, de lingă fereastră, mă 'nvăluie 'ntr'o căutătură de mîngiere nespuse de dulce și rîde și ea.

— Uite la el, cum a rămas! Ce, nu-l cunoști?... Frate-tău Costachi.

— De unde șă-și măi aduc' aminte !... Era mititel, o mină

de om, și bolnav, sărăcuțu, și sînt cinci ani de-atunci... Da ce umbli tu așa, ca un puiū de bodaprostii?

Eū, la întrebarea asta îmi întunec, fără să vreaū, căută-tura, și, cu mania mea de a mă observa până și 'n momen-tele cele mai ridicule și mai umilitoare, simt, că mi s'a lungit botul din cale-afară, și-mi întorc fața spre părete, ca să nu mă vad' așa urit. «Hei, bădița Costachi, zic eū în gînd, dacă mă iași așa, nu-mi scoți vorbulița din gură, să mă picī cu luminarea».

Răspunde mama pentru mine. Inima ei bună și delicată înțelege numai de cît ce-ī în sufletul meū.

— Așa s'a deprins, să se poarte desculț. Eū, drept să spun, mă bucur de asta, c'atita cea-aleargă—ciobote de fier să-ī fac și tot le-ar veni de hac. Pe urmă-ī și mai sănătos așa. Lui îi trebuie mișcare multă, aer mult.

Mă ia el apoi deoparte — binișor, mă saltă și m'așează pe genuchiul lui—cu fața spre lumină, și-mī cată blind în ochi și-mī vorbește cu multă dragoste, țindu-mī stînga drept spătar, cu dreapta netezindu-mī părul. Și vine și mama să stea lîngă noi, mă soarbe cu privirea, își lipește obrazul de obrazul meū, — ș'atita mă laudă, că foarte mă rușinez, și mă doare 'n suflet că nu sînt așa cum spune mămuca. Oftez din adînc auzind-o, și-mī iaū strașnică hotărîre 'n mine, ca astfel să mă port de azi înainte, în cît laudele ei să fie vorbe-ade-vărate.

— Da cu școala cum stăm mă rōg, întreabă bădița Costachi, ca și cum ar fi 'nțeles ce gîndesc eū.

— Apoi cu școala, răspunde mama oftînd, de la toamn'om vedea ce-om face, că păn' acu, dă, de-abia ne'nfiriparăm.

— Cum? Băiat de nouă ani, și nici măcar să citească nu știe?... Asta-ī rușine, mare rușine.

— Eū zic boda-prosti lui Dumnezeuū că-l văd în picioare. Cît am tras cu boala lui — numai inima mea știe.

Și seara 'mi spune bădița, cînd mă duc să mă culc : «Să știi că de mîine începem la abecedar».

Curios mi se pare, — nu mă pot deprinde cu gîndul că domnul acesta mî-e frate. Imî vorbia mama de el, imî vorbia adesea de-un frate care-î în oaste la București, dar Bucureștii pentru mine intra în domeniul basmelor, în orî ce caz era ceva așa de departe de pămînt, că niciodată nu mî-am închipuit că s'ar mai putea întoarce cineva de-acolo. Și nici măcar n'am căutat vr'odată să-mî alcătuesc în minte, pe dibuitele, figura lui bădița Costachi. Așa, mî-a mai vorbit mie mama și de-un alt frate, Gheorghieș, care s'a înecat în iazul de la Pătrășcani. Era băiat mărișor, de vre-o paisprezece ani, bălan la chip, și foarte deștept. Ș'a plecat singurel într'o zi, fără să-î bage de seamă cineva din casă, și cînd a ajuns la iaz — ceasul cel rău se vede — s'a desbrăcat ș'a intrat să se scalde, ș'a scăpătat într'o bulboacă, — l'a aruncat apa odat' afară, și, văzînd pe Neculai Moraru c'aleargă spre el, cic'ar fi strigat tare : «Scapă-mă, bade Neculai, mai iute, mai iute!» Și iar s'a dat afund, și iar a eșit sbătîndu-se cu moartea ; dar pînă să se desbrace Neculai, cu lăcomie l-a tras apa de istov pe bîetul copil, și dus a fost. Pe la toacă treceau niște țigani pe drum. Mama ședea pe prispă și cosia. De-odată aude pe unul zicînd : «Eaca de-aice-î băiatul care s'a 'necat». Ea scapă lucrul din mîna, ș'aleargă după ei, și 'ntreabă îngrozită : «Cespuneți voi? Ce băiat s'a înecat?» Și 'n vreme ce țiganiî se tot codiau cum să-î spue, eată că sosește din sus și badea Neculai, plîngînd, cu capul gol, cu hăinușile lui Gheorghieș în brațe. Tata nu era acasă.— Biata mămuca !... Trei zile s'a bocit umblînd aiurită pe mal, strîgîndu-și într'una odorul pe nume. Oamenii răscoliau iazul cu prăjini și cu năvoade. De-abia a treia zi pe seară l-au putut scoate...

In tăcerea nopții, imî trag plapoma peste cap, și 'mi pe-

trec toate astea prin minte, ca și cum le-ași fi văzut aievea. Atita mă gîndesc, ș'atita s'amestecă în inchipuirea mea cele posibile cu cele imposibile, în cit m'aștept ca 'ntr'o zi să văd că se deschide ușa deodată și intră rîzînd un băiat bălan, cu ochii mari și isteți, ș'aud pe mama zicîndu-mi:

— Ce nu-l cunoști?... Frate-tău Gheorghieș.

A. VLAHUȚĂ.

AMINTIRE

E seară, frig de toamnă — Iubirea mea sărmană
 La ce'mi tot vii în minte cu dorul tău zadarnic?
 Tu'mi răscolești în suflet o dureroasă rană
 Și azi ca 'n totdeauna mă faci să plîng amarnic...

Cînd mi-apăru în cale, sălbateca fecioară
 Era așa de tristă și bună și cuminte,
 Incit fără de veste simții că mă 'nhoară
 Evlavia durerii ca 'n preajma unei sfinte.

Și martor mi-este cerul de dragostea curată
 Ce i-am purtat în suflet amar de ani dearîndul,
 Dar nu știu ce sfială făcea că nici odată
 Ea nu avu prilejul ca să'mi ghicească gîndul.

Cînd am plecat pe urmă departe 'n lumii străine
 Abia 'mi întinse mina, o vorbă nu'mi răspunse;
 Și 'n ochii ei cei negri putea citi oricine
 Mîndria chinuită a dragostei ascunse...

Eū însă n'am văzut-o, eū singur n'am citit'o
 Eram cu mintea dusă cînd mi-a zîmbit norocul:
 Mi-a dăruit o clipă, dar am nesocotit-o
 Și astăzi trist și singur mă uit cum arde focul...

ST. O. IOSIF.

UN OM TARE ¹⁾

Cum și pentru ce se luaseră la căertă cei doi oameni, unul un colos în stare să omoare un boi cu pumnul, iar cel lalt un pipernicit de să-l sufle vântul? Nu mai știu; dar în momentul în care am văzut pe uriaș ridicînd pumnul asupra adversarului său, un fior îmi trecu prin tot corpul, așteptîndu-mă par'că să fiu martor unei crime.

Se întîmplă însă alt-fel. Omul slab și pipernicit rămase rece și zîmbitor sub amenințarea colosului. Atunci acesta, zăpăcit cu totul înaintea protivnicului care nu făcea nici o mișcare de apărare și nu arăta nici o urmă de teamă în fața gestului amenințător, rămase un moment cu pumnul în aer... Era ridicol acum, și desigur o simțea și dînsul, căci în momentul următor desfăcu pumnul, se făcu a-și drege pălăria pe cap și se grăbi să plece, cu capul în pămînt, ca un ciine bătut.

Scena mă interesase. Nu mă putui opri să nu mă apropiu de șubredul învingător și să-l felicit pentru neașteptata-i biruință. El zîmbi liniștit și-mi răspunse :

— Dacă ai crezut un moment că acel om ar putea fi mai tare de cît mine, e că nu știu, se vede, ce va să zică un om tare.

— L'ai fascinat, cred, l'ai ipnotizat cu privirea...

Omul tare zîmbi iar.

— Copilării... vorbe cu înțeles vag inventate pentru niște fenomene din cele mai firești...

Iată care este tot secretul : *e să nu-ți fie niciodată frică.*

Dar nu înțeleg numai frica de oameni, de lucruri sau de întîmplări. Ci mai ales *frica de necunoscut.*

Frica aceasta, vezi d-ta, este care ne face lași, mizerabili, și atît de ușor de biruit. Dintr'însa purced toate celelalte și-n

1) Din volumul «Alb și negru» ce va apărea în Septembrie.

fie-care fel de frică, dacă-ți vei da bine seama, vei recunoaște urmele acestei frici *de necunoscut*.

Adineaori, omul meu, cît de colos era, te asigur că a simțit și el un așa fel de frică, frica de necunoscut. Se aștepta să ridic brațele, să mă apar... în mintea lui toată scena următoare era deja stabilită; cînd deodată se întîmplă alt-fel. Atunci a rămas uimit... instinctul îi spunea că poate nu e ceva curat la mijloc, — și mai ales în momente de acestea instinctul stăpînește pe om, — și atunci *frica de necunoscut* l'a făcut dintr'o dată laș, timid, — și ea l'a biruit, nu e.

Eu n'am făcut alt-ceva de cît contrarul adversarului meu: mie nu mi-a fost și nu mi-e nici-odată frică de necunoscut. Acest om putea să mă stilcească, să-mi scoată un ochi, mai știu eu ce? Apărarea mea ar fi fost neputincioasă față de puterea lui. Atunci de ce frica? Dacă ea putea să schimbe ceva din necunoscutul ce avea să urmeze, nu-i așa că nu putea să-l schimbe de cît *numai în rău*?

Atunci, încă odată, pentru ce frica?

Smulge-ți acest instinct din suflet, și din cel mai slab om vei deveni cel mai tare.

Nu vei mai avea atunci nevoia să-ți pleci genunchii înaintea necunoscutului de sus sau de jos, nici să tremuri de frica răzbunării lui. Nici nu vei mai ridica pumnul tău neputincios împotriva lui. Toate astea, și una ca și alta, nu sunt de cît produsele aceleiași lașități care stăpînește pe cei mai mulți oameni.

Nu te ruga, nu tremura; nu folosești nimic cu astea; dimpotrivă, ele te fac mai ticălos, mai slab.

Privește drept în față ori-ce primejdie; cel mai rău lucru ce ți se poate întîmpla e să-ți pierzi vieța, dar tocmai acesta e și cel mai sigur din toate și pe el mai puțin de cît pe ori-care ar putea să-l evite, sau să-l amîne, frica.

Acum, dacă poți, fii și d-ta un *om tare*.

ION GORUN.

P A S T E L

Făt-Frumos dormia în luncă
Pe verdeață sub un teiū ;
Cînd visa despre Ileană
Cînd de luptele cu smeî.

Păunaș din tufe ese,
Rupe-un fir de earbă 'naltă
Și pe fața cea frumoasă
A lui Făt-Frumos îl saltă.

El ridică iute mîna
Și se apără prin vis
Ca de busduganul strașnic
De vr'un smeî cumplit trimis.

Dară eată! că Ileana
Cu păr lung și despletit
Și cu flori din altă lume
Ici, colea împodobit,

Se ivește, și minî agerî
Nesimțit pe ochi îi pune,
Cum adesea se întimplă
Că fac fetele nebune.

Păunaș întreabă : « cine-i? »
Ea-î șoptește la ureche:
« De-î căta în lumea toată,
Nu-î găsi, cum sînt păreche !

El se 'ncearcă să gîcească ;
Spune multe, multe nume,
Dar' să-l spue, nu cutează,
Pe acel măi drag din lume.

Ea atunci cu hohot rîde.
 Făt-Frumos din somn tresare.
 Și uimit Păun se uită,
 Cum părechea 'n crîng dispare.

SAMSON BODNĂRESCU.

POVESTE INDICĂ

De mult, de mult a fost un Impărat în țara depărtată a Indiei și avea o fată frumoasă cum nu se mai povestește, bălaie ca o lacrimă de soare, dacă soarele a plîns vreodată.

În nopți cu lună, cînd se plimba prin întunerecul dumbrăvii de lingă castelul răsărit din rădăcini de stînci, ea auzi un glas frumos, — părea de priveghitoare și totuș ca de om.

O harfă, asemenea sunetului blind și regulat al valurilor mării, o acompania. Era un paria, cîntăret, care-o iubia pe fata de Impărat.

Ea-l văzu răsărind prin crengi în lumină de lună, — era nalt și frumos. Pletele negre se ridicaū de-asupra frunții mărețe și ochii străluciaū în bolțile lor ca două flori, picături de întunec topit. Și ea-l iubi, căci nici n'ar fi știut să facă altă așa era de frumos.

Intr'o noapte, printre mreje de frunziș întunecat, de oliv și laur, privea luna ca o pavază de aur — el sta înghenunchiat la picioarele ei, și capul culcat în poalele ei albe se uita lung c'o privire de profet în întunecimea cea blindă și albastră a ochilor ei mari.

Cu minile ei dulci îi netezi părul; cu gura-î dulce de amor, îi săruta fruntea.

— Ce frumoasă frunte ai tu! Coroana lumii s'ar mîndri să șadă pe ea.

— Ai dori-o tu? zise el și ochii lui se deschideaū mari, ca doi luceferi.

El se sculă și o privi. Numai Impăratul Saharei — leul pri-

vește ast-fel, odată în viața lui, cînd *iubește*. O strînse în brațe și se duse în lume. Adio stea, amor, adio tot!

*

Noaptea vine clară, tăcută, mare. Numai valurile sfinte ale Gangelui murmură lin ca înțelepciunea vremilor, simbol însuș al timpului.

Paria se uita lung în el — și-l *înțelese*. Auzi vorbirea sfințelor sale origini, înțelese ce este aceea ce mișcă cele trecătoare ale pămîntului. Iși sfarmă harfa de-o stîncă și se duse'n sus. Rescula popoare contra regilor și legilor lor; resturna regii și marii pămîntului și în fruntea acelor popoare, unele de origini sfinte, altele de origini obscure, el mergea de-a lungul rîurilor mari și resturna imperii și le supunea sie.

Popoarele-l iubiau ca un drept și bun, regii se temeau de el. Era împăratul lumii și Domnul tuturor celor trecătoare.

Atunci se duse la castelul răsărit din rădăcinii de munți. Intră în înaltele turle ca să pue coroana lumii pe fruntea miresei lui, — dar întinsă, albă ca ciara înmărmurită, moartă era iubita lui.

El nu auzi nimic, nimic, — numai valurile sfinte ale Gangelui veniau ca un resunet depărtat și ironic în urechile lui. Iși pleacă fruntea și zice: «La ce? La ce?» Apoi o apucă spre pustii și nimenea n'a mai auzit de el.

M. EMINESCU

INȘTIINȚARE

Cu numărul acesta încheem primul semestru și primul volum al revistei noastre. Intrăm în vacanție — timp de odihnă, timp de pregătire pentru viitoarea campanie. Mulțumim cititorilor noștri pentru sprijinul cald și însuflețitor pe care ni l-au dat.

Numărul viitor va apare în Septemvrie.

RĂSPUNSURI

D-lui A. Z. Braşov. — Îl avem așa de bine spus de Ispirescu!

D-lui S. R. Dorohoiu. — N'am putea să vă precizăm anume ce cusururi are. Nu ne mișcă, nu spune nimic sufletului nostru, — și Dumnezeu știe cât sintem de însetați s'auzim ceva nou — zadarnic alergăm cu ochii pe cărările regulate ale versurilor D-voastră, că nu 'ntîlnim un colțisor de umbră și de răcoare, unde să ne oprim cu drag și să răsuflăm. Același «*cîmp smăltat cu flori*», aceeași «*noapte tainică și mută*», ș'aceeași «*lună gînditoare*», — plictisită probabil, și ea de-atîtea epitete eftine și banalități mucegăite, cu cari de mii și mii de ani o tot tachinează poeții. Cît despre «*drama socială în cinci acte și în mai multe tablouri*» — avînd vedere antecedentele D-voastră — dați-ne voe să ne declinăm ori ce competență. Adresați-vă cu ea D-lui Ștefan Sihleanu, Director al Teatrului Național.

D-lui E. G. Iași. — Se prepară o ediție completă a poeziilor lui Eminescu. Negreșit că vor intra acolo și cele publicate în «*Semănătorul*» și «*Convorbiri Literare*». Editorii, fiind literați și ei, n'au altăceva în vedere de cît a răspîndi cît mai mult opera *întreagă* a celui mai de frunte poet al nostru. Traducerea lui Coșbuc («*Divina Comedia*») e la tipar. Caragiale, de la «*Momente*» 'ncoace n'a mai publicat nimic. Poezia D-voastră e foarte slabă. Scuzați că nu vă putem «*indica greșelile de formă și fond găsite 'n ea*». Recitiți-o și le veți descoperi singur, — iar dacă nici așa nu-i chip să le bănuiți, e de prisos să mai stăm de vorbă.

D-lui A. B. Loco. — D-voastră luați mijloacele drept scop. Imaginile nu sint de cît drumuri, căi de comunicație între sufletul D-tale și al meu, unele mai anevoioase, mai strîmte, mai umbrite și mai întortochiate, altele mai drepte, mai largi, mai netede și mai luminoase, dar toate avînd aceeași menire — să înlesnească trecerea unei idei, unei emoțiuni, unei stări sufletești, de la D-ta — scriitor, la mine — cititor, să facă astfel ca eu să simt ceea ce-mi spuî, ca și cînd nervii și viața mea, pentru clipa aceea, n'ar fi de cît o prelungire, o continuare în spațiu și 'n timp, a nervilor ș'a vieții D-tale. Pentru asta, bine înțeles, se cere ca, mai întai, să ai ceva de spus. Imaginile D-voastră sint drumuri pustii, colorî fără desen. Îndeșert așteptăm să ne vie ceva pe drumurile acestea cu-atîta grijă așternute, îndeșert căutăm să prindem ceva din amestecul acesta de colorî bătătoare la ochi: soarele aslințește, se sting acordurile ultimului vers, și noi nu știm încă de ce ne-ați oprit în drum, ce-ați vrut să ne șpuneți, ce se petrece în sufletul D-voastră...

Acum în ce privește forma, am avea de făcut următoarele observații: «*După muchia stîncărită*» nu merge. *Stîncosă* da, — *stîncărită* însă, lasă că nu se poate spune, dar sună groaznic de urit. «*Din mijit pîn ce apune*» e cam peste mîna adus. De 'nțeles se 'nțelege, dar îi lipsește simetria gramaticală, e ca o haină pe care-ai încheia-o cu cheutoarea de jos într'un nasture mai de sus ș'ar șta strîmbă, supărător de strîmbă. «*Pironind pe pieptu-și cruce*» n'are sens, și stă acolo numai pentru rimă. Cît despre «*Oastea 'mbucurată — plînge...*» afacerea asta cade-așa de hodoronc-tronc, că ne dă impresia mai mult a unei plesniri de coardă, de cît a unui sfîrșit de cîntec.

De prisos să vă mai spunem că întrevvedem și oare-cari calități în poezia D-voastră, altfel nu ne-am fi ocupat atîta de cusururile ei.

RED.